

Kurzemes plānošanas reģiona DI plāna kopsavilkums

1. Pašvaldību skaits reģionā, cik no tām piedalās DI projektā

Kurzemes plānošanas reģionā (KPR) ir 20 pašvaldības un pašlaik visas piedalās projekta "Kurzeme visiem" īstenošanā.

2. Mērķa grupas personu skaits reģionā (statistiski) sadalījumā pa 3 grupām, par personām ar GRT papildus norādot, cik no tām dzīvo institūcijās

KPR DI plānā ņemti vērā VDEĀVK, VSAC "Kurzeme" un Kurzemes teritorijā esošo BSAC sniegtie dati. Saskaņā ar VDEĀVK datiem KPR dzīvo:

- 1176 bērni ar FT, kam ir noteikta invaliditāte,
- 3133 personas ar GRT, no kurām vismaz 685 personas saņem pakalpojumus VSAC "Kurzeme" 6 filiālēs.

Saskaņā ar BSAC sniegto informāciju 146 bērni (31.12.2016.) saņem pakalpojumus 5 BSAC.

3. Mērķa grupas personu skaits, kam plānots sniegt ESF finansētus pakalpojumus, sadalījumā pa 3 grupām, par personām ar GRT papildus norādot, cik no tām dzīvo institūcijās.

Projekta "Kurzeme visiem" ietvaros, tostarp pasākuma 9.3.1.1. ietvaros jaunizveidotajā vai uzlabotajā infrastruktūrā, pašvaldības plāno sniegt sabiedrībā balstītus sociālos pakalpojumus (SBSP) vismaz:

- 375 personām ar GRT, tostarp grupu dzīvokļa pakalpojumus 35 personām ar GRT, kas līdz šim saņēma pakalpojumus VSAC "Kurzeme".
- 350 bērniem ar FT.

Pakalpojumus ĢVPP plānots sniegt 28¹ BSAC bērniem (attiecīgi 28 dažāda vecuma bērniem un jauniešiem).

4. Mērķa grupas personu skaits, kas jau ir izvērtētas un cik vēl plānots vērtēt sadalījumā par 3 mērķa grupām, par personām ar GRT papildus norādot, cik no tām dzīvo institūcijās

Līdz šim izvērtētas 729 personas, t.sk.:

- 326 personas ar GRT, tostarp 107 personas, kas saņēma pakalpojumus VSAC "Kurzeme" un 219 pašvaldībās dzīvojošas personas ar GRT;
- 277 bērni ar FT;
- 126 BSAC bērni.

Līdz 2023.gadam plānots veikt vēl 165 personu vērtēšanu, t.sk.:

- 111 personas ar GRT, tostarp vēl 2, kas saņem pakalpojumus VSAC;
- 54 bērnus ar FT.

5. Reģionā kopā esošo sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšanas vietu skaits sadalījumā pa mērķa grupām un pakalpojumu veidiem, norādot klientu vietu skaitu un vidēji gadā apkalpojamo personu skaitu

¹ Plānotais indikatīvais vietu skaits – 28

Sociālos pakalpojumus (sociālo darbu, sociālo aprūpi, sociālo rehabilitāciju un profesionālo rehabilitāciju²) Kurzemē sniedz vairāk kā 52 pakalpojumu sniedzēji, kas to dara vismaz 63 pakalpojumu sniegšanās vietās visās 20 pašvaldībās (KPR DI plānā skatīt 66.lpp. 19.attēlu). Kopējais apzinātais vietu skaits šajās visu pakalpojumu sniegšanas vietās ir gandrīz 500 personas/bērni, bet vidēji apkalpoto personu/bērnu skaits gadā ir nedaudz vairāk kā 2000 (2185).

Tomēr, vairumā gadījumu pakalpojumi saņemami tikai pašvaldību sociālajā dienestā. Tostarp 6 pašvaldībās var saņemt tikai divus pakalpojumu veidus (sociālo darbu un sociālo rehabilitāciju), bet pārējās – 3 (abus minētos un sociālo aprūpi). Jāatzīmē, ka SBSP personām ar GRT ir vienveidīgi un nepietiekami atbilstoši personu individuālajām vajadzībām. Piemēram, atbalstu grupu dzīvoklī var saņemt tikai vienā Kurzemes pašvaldībā (vienlaicīgi 16 personas ar GRT), bet sociālo rehabilitāciju specializētās darbnīcās nav iespējams saņemt vispār. Tikai nedaudz labāka situācija ir ar pakalpojumu saņemšanu dienas aprūpes centros.

Bērniem ar FT sniedzamo pakalpojumu klāsts ir tikpat ierobežots un saņemams tikai dažās pašvaldībās. Tā sociālo rehabilitāciju īpaši pielāgotās telpās (dienas vai atbalsta vai rehabilitācijas centros) var saņemt 6 pašvaldībās - Liepājā, Ventspilī, Talsu, Aizputes, Kuldīgas un Saldus novados.

Sazinoties ar pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem, ir novērots, ka, SBSP (aizbildņu, adoptētāju un audžuģimeņu) piemeklēšana un sniegšana BSAC bērniem tiek uzskatīta par bāriņtiesu atbildību un rūpi, un bieži sociālā darba speciālisti pašvaldībās nezina, cik tieši bērni atrodas ārpusģimenes aprūpē pie aizbildņa, audžuģimēnē vai ir adoptēti.

6. Pieprasījums pēc sabiedrībā balstītiem sociāliem pakalpojumiem reģionā sadalījumā pa mērķa grupām un pakalpojuma veidiem

Kopējais pašlaik apzinātais pieprasījums Kurzemes pašvaldību visu pakalpojumu sniegšanas vietās ir 912, tai skaitā 455 personām ar GRT, 351 bērnam ar FT un 106 BSAC bērniem. Vienlaikus jāatzīmē, ka ne visas pašvaldības līdz šim ir rūpīgi vērtējušas iedzīvotājiem nepieciešamo pakalpojumu pieprasījumu un spēj skaidri definēt attīstāmo pakalpojumu veidus vai iespējamā pieprasījuma apjomu.

Saskaņā ar līdz šim veiktās individuālo vajadzību izvērtēšanas rezultātiem, personām ar GRT Kurzemē nepieciešami pakalpojumi šādās pakalpojumu sniegšanas vietās: grupu dzīvokļos – 150 personām, dienas aprūpes centros - 191 un specializētās darbnīcās – 146 personām (KPR DI plāna 52.tabula, 107.-108.lpp). Tāpat daudzos gadījumos personām ar GRT nepieciešamas sociālā darbinieka (170), psihologa (67) vai citu speciālistu individuālās konsultācijas, atbalsta personas palīdzība (42), dalība atbalsta grupās (80) un/vai grupu nodarbībās, kā arī īslaicīga sociālā aprūpe vai aprūpe mājās (61), kuru nodrošināšanai faktiski nav nepieciešama papildus infrastruktūras izveide. Personu ar GRT nodarbinātības veicināšanai vai nodrošināšanai nepieciešami gan NVA (86) un SIVA (93) pakalpojumi, gan 42 subsidētās darbavietas. Saistībā ar personu ar GRT veselības aprūpes nodrošināšanu (specifiski personām ar psihiskām saslimšanām), jāizceļ vajadzību izvērtējumos norādītais, ka aptuveni vienai trešdaļai personu (105) vajadzīgas psihiatra konsultācijas un 64 personām psihiatrijas māsu pakalpojums³.

² Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 2. pantu – “Likuma mērķis ir noteikt sociālā darba, karitatīvā sociālā darba, sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas, profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu (turpmāk — sociālie pakalpojumi) un ...”

³ Detalizēta informācija skatāma atbilstošajos KPR DI plāna pielikumos

Aptuveni 10% personu ar GRT nepieciešamas ergoterapeita un tik pat daudz - fizioterapeita konsultācijas.

Visiem 277 izvērtētajiem bērniem ar FT ir nepieciešams atbalsts un vairāk nekā 40 sabiedrībā balstīto sociālo un vispārējo pakalpojumu veidi. Tostarp vairāk nekā ceturtajai daļai izvērtēto bērnu ģimenēm ir nepieciešams „atelpas brīža” pakalpojums, gandrīz ceturtdaļai (70) nepieciešams individuālais aprūpētājs, daudziem sociālā dienesta un sociālā darbinieka atbalsts un/vai uzraudzība, vairumam sociālās rehabilitācijas un ar to saistīto speciālistu pakalpojumi, kā arī konsultācijas un izglītojošās atbalsta grupas vecākiem. Gandrīz visiem izvērtētajiem bērniem nepieciešamas fizioterapeita (271) un gandrīz 74% (204) ergoterapeita konsultācijas vai atbalsts. Detalizēta informācija skatāma atbilstošajos KPR DI plāna pielikumos. Lai nodrošinātu SBSP pieejamību pēc iespējas tuvāk bērna dzīvesvietai, pašvaldībās būtu jāveido sociālās rehabilitācijas vai dienas centri, kuri piesaista atbilstošos sociālās rehabilitācijas vai ar to saistītos speciālistus.

Saistībā ar BSAC bērniem primārie sabiedrībā balstītie pakalpojumi gadījumos, kad nav iespējama bērna aprūpe ģimenē, ir aizbildnība (tādējādi nodrošinot bērna palikšanu viņa paplašinātās ģimenes lokā vai ar personu, ar kuru bērnam ir izveidojusies emocionāla saikne, nezaudējot saikni ar radniekiem, ikdienas dzīvi un atbalsta sistēmām), audžuģimene un adopcija. Tikai tad, ja nav iespējams nodrošināt bērna aprūpi kādā no šīm formām, nodrošināma aprūpe ĢVPP⁴ vai jauniešu mājā (JM). Diemžēl BSAC bērnu situācijas izpēte norāda, ka lielākai daļai bērnu vecāki ir dzīvi, bet dažādu apsvērumu, dzīves apstākļu, un vajadzīgā ikdienas atbalsta trūkuma dēļ, viņi nespēj parūpēties par saviem bērniem. Tas liek secināt, ka visvairāk ir jāpielāgo vai jāpārkrāto pašvaldībās nodrošināmais atbalsts ikvienai zināmāi sociālā riska ģimenei.

Savukārt bērniem, kas atradās BSAC, atbilstoši izvērtēšanas laikā konstatētajam, audžuģimenes nepieciešamība noteikta 32 bērniem un vienai nepilngadīgai mātei, aizbildnības un adopcijas iespējas un nepieciešamība netiek minēta⁵, bet ĢVPP vajadzība konstatēta 46 bērniem (9 BSAC bērniem un grupu māja/dzīvoklis 37 bērniem ar FT, kas saņem pakalpojumus, galvenokārt, vienā BSAC - VSAC filiālē “Liepāja”) un JM – 23 bērniem. Arī citu reģionu teritorijās esošajos BSAC ir ievietoti Kurzemes pašvaldību 70 bērni, kuriem ir primāri vajadzīgi pakalpojumi aizbildnībā, audžuģimenē un/vai adopcija, vai ĢVPP un JM.

7. Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšanas vietu skaits reģionā kopā, ko plānots attīstīt ar ERAF atbalstu, t.sk. sadalījumā pa mērķa grupām un pakalpojumu veidiem, norādot klientu vietu skaitu, un ESF projekta mērķa grupas personu skaitu, ko plānots apkalpot vidēji gadā un projekta laikā, kā arī sadalījumā - jaunas pakalpojumu saņemšanas vietas vai pilnveidotas esošās

Projekta “Kurzeme visiem” ietvaros pakalpojumus Kurzemes pašvaldībās sniegs vismaz 375 ar GRT un 350 bērniem ar FT, kā arī ĢVPP vismaz 28 BSAC bērniem. KPR teritorijā ar ERAF atbalstu plānots attīstīt SBSP, kur Projekta “Kurzeme visiem” ietvaros pakalpojumus sniegs vismaz 480 personai, t.sk. SBSP 328 personām ar GRT un 152 bērniem ar FT, kā arī ĢVPP pakalpojumus vismaz 28 BSAC bērniem. Izveidotajā infrastruktūrā kopējais indikatīvais vietu skaits

⁴ ĢVPP – ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums (ne vairāk kā 3 grupas pa 8 bērniem vienuviet)

⁵ Atbilstoši “Bērnu tiesību aizsardzības likumam” aizbildnība ir nodrošināma primāri, bet adopcija iespējama, ja bērnam ir noteikts atbilstošs statuss.

plānots 328, no kurām 320 tiks izveidotas no jauna, bet 1 vieta būs pilnveidota. Pilnveidotie vai jaunizveidotie sociālie pakalpojumi tiks sniegti 10 Kurzemes pašvaldībās:

- personām ar GRT – grupu dzīvokļos un dienas aprūpes centros (ar/bez atbalsta aprūpē), kā arī specializētās darbnīcās;
- bērniem ar FT - sociālās rehabilitācijas centros (indikatīvi pilnveidotas vai rekonstruētas 15 telpas), dienas aprūpes centros;
- BSAC bērniem - ĢVPP.

Detalizēta informācija par reģionu kopumā skatāma KPR DI plānā (9.1.sadaļā – no 119.lpp.):

- par pakalpojumiem personām ar GRT - tabulā **Nr.67** un 27.attēlā;
- par pakalpojumiem bērniem ar FT - tabulā **Nr.69** un 28.attēlā;
- par pakalpojumiem BSAC bērniem - tabulā **Nr.71** un 29.attēlā.

Precizējoša pašvaldību sniegta informācija skatāma arī 29.pielikumā - KPR DI plāna kopsavilkuma Excel failā (1. un 2.lapā).

8. Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšanas vietu skaits, ko plānots attīstīt ar ERAF atbalstu sadalījumā pa pašvaldībām t.sk. sadalījumā pa mērķa grupām un pakalpojumu veidiem, norādot klientu vietu skaitu, un ESF projekta mērķa grupas personu skaitu, ko plānots apkalpot vidēji gadā un projekta laikā, kā arī sadalījumā - jaunas pakalpojumu saņemšanas vietas vai pilnveidotas esošās

Detalizēta informācija sadalījumā pa pašvaldībām skatāma KPR DI plānā (9.1.sadaļā – no 119.lpp.):

- par pakalpojumiem personām ar GRT - tabulā **Nr.68** un 27.attēlā;
- par pakalpojumiem bērniem ar FT - tabulā **Nr.70** un 28.attēlā;
- par pakalpojumiem BSAC bērniem - tabulā **Nr.72** un 29.attēlā;
- par pakalpojumiem visām personām tabulā **Nr.73**.

Precizējoša pašvaldību sniegta informācija skatāma arī 29.pielikumā - KPR DI plāna kopsavilkuma Excel failā (1. un 2.lapā).

9. Plānotais ERAF un ESF projektu finansējums reģionā, t.sk. izdalot sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu finansēšanai plānotās izmaksas.

Kopumā sociālo pakalpojumu pilnveidei Kurzemes pašvaldībās plānots izlietot ERAF un nacionālo finansējumu 10`387`579.80Eur apmērā un Projekta “Kurzeme visiem” ietvaros ESF un nacionālo finansējumu 8`290`276Eur apmērā, tai skaitā visu SBSP finansēšanai plānots izlietot aptuveni 70% no tā.